



STIFTELSEN BERGENS SJØFARTSMUSEUM

Direktoratet for arbeidstilsynet
Postboks 4720 Torgard
7468 Trondheim

Deres ref. 2017/8431

Bergen, 15. september 2017

Vedr. Høring av forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene

Vi viser til «Høringsbrev 2017 – forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene». Og vil i den forbindelse komme med følgende kommentarer.

Vi mener fortsatt endringene presentert av Arbeidstilsynet svarer til behov i en industri Bergens Sjøfartsmuseum (BSJ) ikke er delaktig i, og hvor arbeidssituasjon og prosedyrer er av en vesentlig ulik karakter fra museets aktiviteter og ansvar. Denne høringsuttalelsen er skrevet av det marinarkeologiske personellet ved BSJ som har ansvar for sikkerhet, administrasjon og praktisk gjennomføring av all dykkeaktivitet i museets regi. Uttalelsene kommer med andre ord fra et sterkt ønske om egen og medarbeideres fortsatte sikkerhet og helse.

BSJ har forvaltningsansvar for marine kulturminner innenfor Hordaland, Sogn og Fjordane og Sunnmøre. Bergens Sjøfartsmuseum har tre målsetninger for den marinarkeologiske virksomheten.

- Vi skal forvalte kulturminner under vann og statens eiendomsrett til disse. I tillegg skal vi undersøke og registrere dem.
- Vi skal vurdere om marine kulturminner blir truet ved planer og tiltak i sjø og vassdrag.
- Vi skal utbre kunnskaper om og skape gode holdninger til marine kulturminner.

Museet er et av de museer som kalles «vedkommende myndighet» etter Kulturminnelovens (kml) § 14. Vi skal ivareta vår marine kulturarv, enten det er skipsfunn eller andre kulturminner under vann, løsfunn eller sluttete funn. Undersøkelser kan skje ved at vi gjør undervannsundersøkelser, registrerer og dokumenterer funnet. I dette arbeidet foretar vi også avdekking og dokumentasjon under vann.

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen
E-post: post@sjofartsmuseum.no
Hjemmeside: www.sjofartsmuseum.no

Kontoradresse
Haakon Shetelig's plass 15
5007 Bergen
Telefon: 55 54 96 00

Bankkonto
1602 40 76168

Org.nr.
980 769 798 MVA

BSJ mener implementeringstiden blir for kort fra de nye forskriftene sendes ut på høring til det planlegges at de skal tre i kraft. Dette fører til vanskeligheter for å planlegge den organisatoriske omstillingen som de nye forskriftene krever. Mer konkret krever de nye forskriftene at majoriteten av utstyret som brukes i dag, byttes ut. Videre må museet ta stilling til videreutdanning av de ansatte dykkerne og fremtidig ansettelse av flere dykkere, slik de nye forskriftene vil kreve. BSJ har pr. i dag ikke ressurser til en slik omstilling som forskriftsendringen legger opp til.

Videre følger våre kommentarer til endringsforslag i forskriften:

BSJ foreslår et tydeligere skille mellom vitenskapelig dykking og tradisjonell arbeidsdykking. Dette er også ønskelig fra bransjen da de nevner at det er «konkurransesvridende» med et «lett-arbeidsdykkersertifikat» som ikke tydeliggjør skille mellom yrkesgruppene. Herunder er det også hensiktsmessig å spesifisere de arbeidsoppgavene man kan utføre med et klasse A-sertifikat.

Klasse A: SCUBA-sertifikat til vitenskapelig dykking

Klasse B: Yrkesdykking (tilsvarende Ptil klasse 1, IDSA level 3, HSE surface supplied o.a)

Klasse R: Redningsdykking

I forskriftene bør det ytterligere spesifiseres de konkrete arbeidsmetoder og verktøy som kan benyttes av dykkere med klasse A-sertifikat, slik at det kan brukes til vitenskapelig arbeid under vann. Eksempelvis vil dette kunne være:

- Dykkere med klasse A-sertifikat kan bruke luftsug med opptil 10.25 cm diameter åpning og trådkors.
- Dykkere med klasse A-sertifikat kan bruke ejektorsug med opptil 10.25 diameter cm åpning.
- Dykkere med klasse A-sertifikat kan bruke heveballong med opptil

En slik tredeling kan være hensiktsmessig for å fjerne problemet med at dykkere med klasse-A påtar seg tradisjonelle yrkesdykkeroppdrag, da det kun vil være mulig å benytte klasse-B i til den typen dykking (anlegg, oppdrett, skjellsanking).

Utover en klargjøring av de spesifikke arbeidsmetodene så vil det være gunstig om en fremtidig vitenskapelig sertifisering (Klasse A) samordnes med kravene og kvalifikasjonene i europeiske standarder. Dette vil gjøre det mulig for vitenskapelige dykkere å utføre dykkearbeid også i andre europeiske land hvis de innehar klasse A-sertifikat.

Med de begrensningene i klasse A som Arbeidstilsynet legger opp til vil det i praksis være et sertifikat som ikke kan benyttes til vitenskapelig dykking i det hele tatt og vi har vanskelig for å se hvem som kommer til å kunne benytte sertifikatet. Dette vil tvinge alle vitenskapelige dykkere over på klasse-B sertifikatet som ikke dekker våre behov i vitenskapelig dykking. Poenget med å definere sertifikatklassifiseringene må etter sjøfartsmuseets forståelse være å dekke behov og utfordringer arbeidet byr på.

§ 26-27 Forsvarlig bemanning

Økt minimumsbemanning svarer ikke på noen dokumenterte sikkerhetsutfordringer BSJ har hatt. Behovet for økt bemanning oppstår ved innføring av blant annet krav om

overflateforsynt utstyr i all dykking. Etter Bergens Sjøfartsmuseums vurdering bør bemanningsøkning være et resultat av risikovurdering. En spesifisering av krav til risikovurdering og sikker jobb-analyse i regelverket vil påse at reell vurdering vil bli gjort før igangsettelse av alle dykkeoperasjoner. Dette er noe museet gjør i dag og museet har økt bemanningen ved flere anledninger til både 4 og 5 personer.

Arbeidstilsynet påstår at *“økt bemanning vil medvirke til at hver representant i dykkerteamet bedre kan ivareta sine spesifikke oppgaver.”* Det er ikke spesifisert hvilke oppgaver som eventuelt skulle måtte ivaretas og ikke er ivaretatt per i dag med gjeldende minimumsbemanning.

Arbeidstilsynet påstår at en del av ulykkene skyldes enten for lite personell, eller en uklar rollefordeling. Vi mener at en minimumsbemanning på 3 er noe som erfaringsmessig fungerer godt i vitenskapelig dykking da en majoritet av prosjektene er små i omfang. Det er heller ikke noen uklarheter i rollefordelingen.

Det virker hensiktsmessig å gjøre et tydelig skille mellom tradisjonell arbeidsdykking (Kl. B) og vitenskapelig dykking med SCUBA-utstyr (Kl. A), og dermed også stille ulike krav til minimumsbemanning. BSJ ser ingen grunn med rot i sikkerhetsvurderingen til at dagens organisering av vitenskapelig dykking ikke kan videreføres.

§ 26-6

Slik vi tolker forslaget så vil endringene kreve overflateforsynt pustegass til dykker og beredskapsdykker. Det vil derfor kreve et minimum av to DP-systemer med minst to flasker til hvert sett i tillegg til bailout. I første omgang vil bare denne mengden ekstra utstyr overgå kapasiteten på de dykkerbåtene som brukes ved flere av institusjonene som utfører vitenskapelig dykking i dag.

Bruk av overflateforsynt lufttilførsel vil hypotetisk sett kunne øke sikkerheten ved vitenskapelig dykking. Forslaget begrunnes allikevel ikke med ulykkesstatistikk fra vitenskapelig dykking, men fra havbruks- og fiskerinæringen. Videre hevdes det at: *“Det utføres noe svømmedykking”* ved institusjonene som driver med arbeidsdykking. Hos flere av institusjonene som driver med vitenskapelig dykking, er tilnærmet all dykking som foregår svømmedykking hvor man er avhengig av god mobilitet. Etter museets erfaring og vurdering leder økt utstyrmengde spesielt på dykker men også over vann til flere feil og faremomenter.

Bergens Sjøfartsmuseum foreslår en spesifisering i regelverket om at ved bruk av SCUBA skal sekundær luftkilde være tilgjengelig ved all dykking. Ved bruk av en H-kran, Y-kran eller ISO-manifold vil en kunne bruke ekstra førstetrinn mekanisk uavhengig av det andre. Spesielt ved bruk av ISO-manifold på dobbelt flaskssett vil en som dykker ha muligheten til å isolere opptil 50% av tilgjengelig pustegass.

Regelverket må være mye mer tydelig for å unngå misforståelser. Her burde det vært spesifisert hvilke type dykking som krever overflateforsynt (for eksempel: sveising, dykking uten fri vei til overflate, kraftig sugeverktøy med større åpningsdiameter enn 10,2 cm m/trådkors, mekanisk verktøy etc.) Ellers støtter Bergens Sjøfartsmuseum krav til overflateforsynt dykking ved all annen dykking enn svømmedykking.

§ 26-11

Med den nye formuleringen av §26-11 må en ha klasse B sertifikat for i det hele tatt å dykke i arbeidstiden og klasse A sertifikatet blir uegnet for vitenskapelig dykking. Begrensingen med 10 meters avstand fra kaier, rørledninger, konstruksjoner osv. gjør at vi umulig kan gjennomføre en arkeologisk registrering uten klasse B da svært mange undersøkelser foregår i nærheten av disse begrensningmomentene. Begrensing om fri vei til overflaten bør være tilstrekkelig.

For å illustrere dette kan vi gi et eksempel fra en undersøkelse vi hadde i forbindelse med et utbyggingsprosjekt i Sandviken i Bergen. Vi dykket 5 meter fra kai/konstruksjon på 1-2 meters dybde på en sandbunn. Dette vil ikke være mulig med et klasse A sertifikat og igjen faller hensikten med klasse A bort på grunn av alle begrensningene det medfører. Vi spør igjen, hvem skal bruke et klasse A sertifikat? Når hele poenget med klasse A skal være et lett arbeidsdykkesertifikat som slik vi ser det primært er laget for vitenskapelig dykking (slik klasse S var) må det også tilpasses vår bruk.

Vi savner presisering for klasse A sertifikatet. Vi tillater oss å skrive et eksempel:

“Dykkerbevis klasse A etter § 26-21 gir anledning til å utføre enkelt og lett arbeid under vann ned til 30 meters dyp. For at arbeidet skal anses for enkelt å lett skal det ikke brukes arbeidsutstyr som kan endre dykkerens oppdrift vesentlig. Ved vurderingen av hva som er enkelt å lett arbeid skal det også tas hensyn til værforhold, bølgehøyde, strømforhold, lysforhold og sikt i vannet. Det kan benyttes annet spesifisert utstyrt dersom det er gitt opplæring i bruk av utstyret.”

Dette burde vært uproblematisk for Arbeidstilsynet å godta da de respektive dykkerutdanningene kan ha påbygningskurs eller eventuelt ta med i utdanningen i et klasse-A sertifikat ulike typer verktøy.

§ 26-23 Dokumentert sikkerhetsopplæring - dykkeleder

Vi er veldig positiv til at det legges opp til dykkelederkurs med resertifiseringskurs. Samtidig virker det unødvendig å beskrive i en lovtekst hvor lenge kurset skal vare, det burde heller henvises til en kursplan eller hvilke momenter som skal være med i et slikt kurs. Ved BSJ er det ønskelig at alle dykkere innehar kompetansen som kreves for å fungere som dykkeleder.

§ 26-27 Forsvarlig bemanning

Dette punktet er veldig upresist formulert. Dere skriver **“Ved flere dykkere i vannet skal antallet lineholdere økes tilsvarende”**. I praksis betyr dette at en må være 5 personer siden stand-by dykker ikke kan gå i vannet uten å ha en egen lineholder. Det blir nevnt et unntak fra regelen når det gjelder redningsdykking. Når redningsdykking blir nevnt i lovteksten ellers er det klasse R som legges til grunn. Det fremkommer derfor ikke fra teksten hvorvidt stand-by dykker kan settes i vannet uten en egen lineholder.

Behovet for å heve minimumsbemanning skjer etter en risikovurdering. Vi mener det må være mulig å gjennomføre en risikovurdering som tilsier at det er forsvarlig med minimum tre personer der mannskapet har rikelig erfaring fra lignende situasjoner.

§ 26-28 Dykkeleders, beredskapsdykkers og lineholders oppgaver

Her fremstår det som uklart hva som menes med redningsdykking. Er det dykking som faller under klasse R eller er det redning av forulykket dykker?

§ 26-30 Bruk av dykke- og behandlingstabeller

Arbeidstilsynet skriver: "Etter tre påfølgende dager med dykking skal dykkeren ha én dykkefri dag eller kun utføre dykk til maksimalt 9 meter (Ekvivalent luftdybde)." Vår dykking har en snittdybde på 10-15 meter, ved tidligere konsultasjoner med dykkerlege har vi blitt informert om at det ikke er nødvendig med dykkefrie dager med den arbeidsbelastningen det er ved vår type dykking. Det bør heller spesifiseres hvilke kriterier i løpet av 3 dykkedager som må oppfylles dersom det skal være fysiologiske behov for dykkefri dag.

§ 32-3

Vi savner en overgangsperiode hvor virksomheten har anledning til å omstille seg til de nye utstyrs- og utdanningskravene. Med implementering 01.01. 2018 vil dykking innenfor kulturminneforvaltning opphøre i en ubestemt periode kanskje opp til flere år.

Avslutningsvis

Bergens Sjøfartsmuseum synes utkastet fremstår som ufullstendig og utilstrekkelig gjennomarbeidet. Det er også vanskelig å kommenterer de ulike paragrafene da det brukes løse definisjoner og situasjonsbeskrivelser om hverandre.


I Arbeidstilsynets egne kommentarer og *vurderinger* legges det frem at dødsfall innenfor innaskjærs arbeidsdykking skyldes avvik fra gjeldende forskrift om arbeid under økt omgivende trykk, og ikke grunnet svakheter ved nevnte regelverk. Påstanden som ligger til grunn for den foreslåtte endringen i forskriftene er at det har vært en økning i antall dykkerulykker som har endt i dødsfall de siste årene. Det spesifiseres videre at disse ulykkene har hendt innenfor havbruks- og fiskerinæringen. Det er ikke vist til noen dykkerulykker i regi av institusjonene som driver med vitenskapelig dykking. Museet ønsker å ha et regelverk som er formålstjenlig og samsvarer med våre sikkerhetsbehov.


Slik det er lagt opp til i høringsutkastet er bruken av klasse A sertifikatet så kunstig restriktivt at Sjøfartsmuseet har vanskelig for å se for oss hvilke behov forskriftsendringen skal dekke. Klasse A bør derfor bli et rent SCUBA sertifikat ned til 30 meter der en eventuelt spesifiserer bruk av overflateforsynt utstyr ved bruk av visse typer verktøy. Utdanningsplan hos utdanningsinstitusjonene må også tilpasses dette slik at det blir anvendelig for de ulike institusjonene som skal bruke dette sertifikatet.

Med vennlig hilsen


Per Kristian Sebak
Direktør


Eirik Herdlevær
Marinarkeolog


Tord K. T. Karlsen
Marinarkeolog


Thomas Bjørkeland
Marinarkeolog

